

Dr Zoran Živković

- ✦ **Valjevo** je jedan od najugroženijih gradova u Srbiji kada je u pitanju kvalitet vazduha.
- ✦ Merenja i analize štetnih materija prisutnih u vazduhu (NO₂, SO₂, čađ, PM₁₀) vrši se na 3 merna mesta koja kontroliše Zavod za javno zdravlje Valjevo i jednom mernom mestu koje kontroliše Agencija za zaštitu životne sredine

- Prekoračenje gornjih vrednosti čađi I NO₂ prema podacima za 2018 su na mernim mestima Peti puk i Novo naselje
- Ukupan broj dana sa prekoračenjem koncentracije čađi je 15 dana u toku kalendarske godine, a NO₂ je 3 dana

Prema Godišnjem izveštaju o
kvalitetu vazduha u 2017
godini, vazduh u Valjevu je bio
prekomerno zagađen usled
prekoračenja PM10 čestica sa
dnevним pikom od
806mcg/m³(str.7 izveštaja)

Pojedina preduzeća i neke državne ustanove i institucije (HK "Krušik", Univerzitet Singidunum, Zavod za javno zdravlje Valjevo, EDB Valjevo) poseduju kotlarnice koje kao energent koriste mazut i ugalj.

- *Dnevna potrošnja uglja u HK Krušik" je 50-70 tona.*
- *Ugalj-sirova Kolubara,svakako je jedan od najvećih zagađivača.*
- *HK krušik radi na izradi projektne dokumentacije novog energetskeg bloka koji bi kao emergent koristio gas i uskoro će im,ati I finansijske parametre na osnovu kojih će doneti odluku o modelu finansiranja*

- **Zagađenje u centru** je ipak veće od dozvoljenog zbog geografskog položaja Valjeva, smeštenog u kotlini koja je okružena planinama i otvorena praktično samo u pravcu severoistoka, pa se iz visinskih zona “efektom levka” čađ spušta u centralne delove grada.
- **Klima** - Nadmorska visina Valjeva 185m, umerenokontinentalna klima.

-Dug period sa niskim temperaturama, koji iziskuje **dugu grejnu sezonu** (srednja godišnja temperature vazduha 11C. Najhladniji mesec januar sa srednjom temperaturom vazduha od -0,2C, a najtopliji jul sa prosečnom temperaturom od 21,4C).

- **Visoka vlažnost vazduha** tokom jeseni I zime
- **Nizak atmosferski pritisak** tokom zimskih meseci ne dozvoljava da gasovi odu u više slojeve atmosfere.
- **Nedovoljan intenzitet strujanja vazduha** (bez vetra 49,5 dana, tokom kalendarske godine)

- **Najveći generatori štetnih materija u atmosferu** su način zagrevanja, prvenstveno **stambeni objekti** (broj individualnih domaćinstava sa samostalnim izvorima zagrevanja, tj. **16500**, što izraženo u procentima 75% od ukupnog broja) i **saobraćaj**.

- U Valjevu je tokom prošle godine registrovano oko **40.000 vozila**, od kojih većina sa agregatima starim 15-20 godina (oko 50% dizel motori), što je 30% više nego pre dve decenije.
- To znači godišnju emisiju štetnih materija samo od produkata saobraćajnog sagorevanja od **18000 tona** štetnih materija na nivou Valjeva, što ima značajan negativan uticaj na kvalitet vazduha u gradu Valjevu.

Socijalno epidemiološka slika Valjeva

- **Respiratorne infekcije**
- **Kancer pluća**
- **Infekcije I problemi urinarnog trakta**
- **Srčane bolesti I šlog**
- **Metabolički poremećaji**
- **Problemi neonatusa I odojčadi**

	PM10 grav	Valjevo	Br.obolelih od CA pluća
2014	Sred.Vr. Br.dan >GV	76 162	75
2015	Sred.Vr. Br.dan>GV	72,5 174	82
2016	Sr,Vr. Br.dan>GV	68,8 171	80
2017	Sr.Vr. Br.dan>GV	59 114	90

Grad Valjevo u skladu sa Zakonom iz oblasti životne sredine poseduje sledeću dokumentaciju:

1. Program zaštite životne sredine 2016-2025.godina

2. Plan kvaliteta vazduha 2016 - 2021. godina

Obaveze I zadaci

U formi studije/elaborata uraditi dokument **Katastar zagađivača vazduha** na teritoriji Grada Valjeva

Uraditi **Studiju izvodljivosti** za projekat Toplifikacije grada Valjeva, sa ciljem analize I pripreme za komunikaciju sa vlasnicima objekata za koje je predviđeno priključenje na daljinski sistem grejanja.

Preduzećima , institucijama I ustanovama koje imaju sopstvene kotlarnice, ponuditi modele subvencije za zamenu energenta

Mere prevencije:

- Sprovođenje mera i aktivnosti za izmeštanje teretnog saobraćaja na obilaznice oko grada
- Izmena režima saobraćaja motornih vozila na važnim raskrsnicama u zonama najvećeg zagađenja.
- Obezbediti mogućnost parkiranja u centralnim delovima grada u parking garažama i trotoare osloboditi za pešački saobraćaj.
- Vozila javnog prevoza moraju ispunjavati zakonom propisane uslove starosti vozila i klase agregata

Obaveze I zadaci:

- *Stvaranje modela inspekcijskog nadzora i kontrole najvećih zagađivača.*
- *Odgovarajućim odlukama organa Grada (u skladu sa važećom zakonskom regulativom) urediti i delotvornije organizovati **rad ekološke inspekcije.***
- *Sprovesti sistem praćenja, kontrole i nalaganja odgovarajućih mera merenja štetnih gasova i **ugradnje odgovarajućih filtera.***

- Pобољшanje чишćenja I прanja улица
 - Povećanje parkovskih površina I дрvoreda засадима одговарајућих врста дрвећа
 - Obezbediti већа средства u градском Fondu за заштиту животне средине
 - Preko одговарајућих градских служби pratiti могућности апликарања еколошким пројектима код домаћих I иностраних фондова I институција
 - Formiranje радне групе од ускостручних, специјализованих лица, ангажованих u референтним установама I институцијама, са којом ће органи управе сарађивати на решавању проблематике квалитета ваздуха

Pozitivni primeri u gradu Valjevu:

- **OŠ Desanka Maksimović** od 2018 koristi sečku kao energent
- **Gradska toplana** je prešla na grejanje komprimovanim gasom čime je stepen aerozagađenja značajno smanjen.
- **Opšta bolnica Valjevo** je priključena na gradsku toplanu 2018.godine

HVALA NA PAZNJI !

04.06.2019.